

ตอนนี้มีการทำเครื่องหมายต้นสักและ
ไม้อื่นๆ ที่จะต้องตัดออก ท่ามกลาง
การออกมาคัดค้านของภาคประชาชน

“ถนนสักร่มรื่น” กำลังจะกลายเป็นอดีต จากโครงการขยายถนนเป็น 4 เลนของแขวงการทาง ซึ่งต้องตัดต้นสักออก

จ่อโค่น'สัก'รับเสด็จทำ4เลน ถนน'แพร์-ลอง'ช้ำรอยทางขึ้นเขาใหญ่

ปี 2540 ผู้นำชุมชน-ชาวบ้าน ได้ร่วมแรงร่วมใจกันปลูก “ต้นสัก” ริม 2 ฟังทางหลวงหมายเลข 1032 (แพร์-ลอง) เพื่อให้เส้นทางสายนี้เขียวครึ้ม เพื่อรับการเสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคาร ศูนย์วิทยบริการจังหวัดแพร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จนทำให้เส้นทางสายนี้ กลายเป็น “ถนนสักร่มรื่น” ตลอดระยะทางราว 35 กิโลเมตร(กม.) จากแพร์-ลอง เพราะ 2 ฟังฝั่งถนนยังมีต้นสัก และไม้อื่นๆ ทั้งที่มีการปลูก-ขึ้นเองตามธรรมชาติ เชื่อมต่อกับแปลงปลูกสวนป่ารุ่นแรกๆ ของประเทศไทย ที่มีการปลูกไว้ตั้งแต่ปี 2495-98 ด้วย

แต่อีกไม่นาน สุนทรียะ ที่คนผ่านทางเคยสัมผัสได้จากเส้นทางสายนี้ก็จะยุติลง เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นกับคนที่เคยเดินทางผ่านเส้นทางสายปากช่อง-เขาใหญ่

เนื่องด้วย “ต้นสัก” ริมทางสายนี้บางส่วนถูกหมายหัวเอาไว้แล้วว่าต้อง ตัด หรือกระทำกรอย่างใด อย่างหนึ่ง ให้พ้นไปจากแนวเส้นทาง เพื่อขยายการจราจรจาก 2 เลน เป็น 4 เลน ช่วงที่ 2 ระยะทาง 2.4 กม.ไปถึงก่อนขึ้นภูเขาที่ห้วยขมิ้น (จาก กม.ที่ 1.19-4.45) ด้วยงบประมาณ 35 ล้านบาท ต่อจากช่วงแรกจากตัวเมืองแพร์ข้ามฝั่งน้ำยม ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว 1.8 กม. รองรับการเปิด

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ล่าสุดเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้เข้าสำรวจ และทำเครื่องหมายไว้ที่ต้นสัก และไม้อื่นๆ ที่จะต้องตัดออกเพื่อขยายถนนระยะทาง 2 กม.เศษไว้แล้ว โดยทั้งหมดเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่เส้นรอบวง 100-149 เซนติเมตร แบ่งเป็นต้นสัก 457 ต้น ไม้กระยาเลย 124 ต้น รวม 581 ต้น

แม้ว่าจะเริ่มปรากฏกระแสต่อต้านจากภาคประชาสังคมคนเมืองแพร์ ที่ไม่เห็นด้วยกับการตัดต้นสักที่เปรียบเหมือนสัญลักษณ์ของ “เมืองแพร์” เพื่อขยายถนน 4 เลน เพราะถือเป็นการทำลายอัตลักษณ์ของจังหวัดแพร์ ตามคำขวัญ “หม้อห้อม ไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ซอแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร์นี้ใจงาม”

พวกเขาบอกว่า ธรรมชาติที่สวยงามเช่นถนนสายนี้ หาได้ยากแล้วในประเทศไทย เนื่องจากมีการขยายถนน และทำการตัดต้นไม้ออกทุกแห่ง เฉพาะจังหวัดแพร์ มีการพัฒนาถนนเกือบทุกสาย เช่น สาย 103 (อ.จาง ลำปาง-อ.สอง จ.แพร์) สาย 101 (น่าน-แพร์-สุโขทัย) สาย 11 (ลำปาง-แพร์) เส้นทางเหล่านี้ถูกพัฒนาเป็นสี่ช่องจราจรเป็นส่วนใหญ่ และในปีนี้ก็มีการตัดต้นไม้ 2 ข้างทางออกทั้งสิ้น

นางนงนุช วงศ์วาน ชาวแพร์ที่มีบ้านอยู่ในเส้นทางดังกล่าว เปิดเผยว่า ไม่เห็นด้วยที่จะตัดไม้สักและไม้อื่นๆ เพื่อขยายถนนสายนี้

เพราะ 1.ไม่มีความจำเป็นต้องขยาย เนื่องจากมีการขยายถนนสายอุตรดิตถ์ เด่นชัย ลำปาง เป็น 6-8 เลน ไปแล้ว 2.การตัดขยายถนน น่าจะมีการทำอย่างบูรณาการทั้งกระทรวงทรัพยากรฯ กรมป่าไม้ กระทรวงคมนาคม กรมทางหลวง เป็นเจ้าภาพร่วม โดยให้ชุมชนในพื้นที่หลักๆ มีส่วนร้องขอ ร่วมวางแผน ร่วมอนุมัติ และวางแผนบำรุงรักษาร่วมกัน

3.อยากขอให้ใช้ถนนเส้นนี้ ที่เราเรียกว่า ถนนสักร่มรื่น เป็น

**“ต้นสัก” ที่ไคร้บงา และเป็นไม้ที่มีคุณค่า และอยู่ในคำขวัญของจังหวัด
กำลังจะถูกตัด**

จุดเริ่มในการร่วมมือกันพัฒนาเมืองให้มีความเจริญผ่านการคมนาคม
พื้นฐานเพื่อให้ได้ประโยชน์กับคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

นายเชษฐา สุวรรณสา ศิลปินวาดภาพ เจ้าของร้านกาแฟสด
กาแฟแพร่เปิด ตั้งอยู่ริมถนนสายนี้ และเป็นคณะกรรมการร่วม
ภาครัฐเอกชน (กรอ.แพร่) กล่าวว่า ใครๆ ก็ทราบดีว่าเมืองแพร่จุด
เด่นก็คือไม้สัก ปัจจุบันเหลือน้อยเต็มที คนที่เดินทางมาจังหวัดแพร่
ขับรถไปตามเส้นทางเชื่อว่ามีความคาดหวังว่า จะต้องเจอไม้สัก และ
เกิดสุนทรีย์ เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีกับเมืองแพร่

“การพัฒนาขยายถนนก็เป็นสิ่งจำเป็นจริงๆ ถ้าปริมาณรถที่
เดินทางทุกวันมีมาก แต่ขอให้เอาต้นไม้เหล่านี้ไว้ด้วยได้หรือไม่ เช่น
ใช้แนวต้นไม้เป็นเกาะกลาง ซึ่งก็น่าสนใจ จริงๆ แล้วเราควรตั้งคำถาม
ก่อนว่า การพัฒนาที่แท้จริงคืออะไร ถ้าเราคิดครบถ้วนน่าจะดีกว่าการ
ทำไปตามระบบ ตัดสร้าง ตัดสร้าง ผมคิดว่าน่าจะมีความหวังที่ดีเกิดขึ้น”

ส่วนทางเลือกของจังหวัดแพร่ในการบอมน(ย้าย) ต้นสักออกไป
ปลูกที่อื่น นายเชษฐา กล่าวว่า การบอมนออกไปต้นสักขนาดใหญ่
น่าจะเป็นเรื่องยากและการตั้งอยู่ ณ จุดเดิมมันเป็นสุนทรีย์และ
เป็นการอนุรักษ์ถนนสายที่สวยงามที่สุดของจังหวัดแพร่

“ในฤดูฝนถนนสายนี้น่าจะมีเทศกาลดอกสักบานมากกว่า”

นายวิเศษศักดิ์ ทองประดิษฐ์ อดีต ผอ.ศูนย์นวัตกรรม จ.แพร่
กล่าวว่า ต้นสักและไม้อื่นๆ ที่อยู่เรียงรายตลอดเส้นทางสายนี้ มี
ความเป็นมาหลายยุค มีทั้งที่ปลูก และขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเฉพาะ
แนวต้นสัก มีทั้งต้นที่เป็นสายพันธุ์ดีต้นสูงโปร่งตรง ควรแก่การ
อนุรักษ์ไม่ควรตัดทิ้งควรจะบอมน หรือล้อมเอาไปปลูกที่เหมาะสม เพื่อ
เป็นแม่ไม้ต่อไป ส่วนต้นที่ไม่สวยหมายถึงมีกิ่งก้านมากควรตัด เพื่อ
ป้องกันการขยายพันธุ์ออกไป

**นายเชษฐา สุวรรณสา ศิลปินวาดภาพ เจ้าของร้านกาแฟสดกาแฟ
แพร่เปิด ตั้งอยู่ริมถนนสายนี้ และเป็นคณะกรรมการร่วมภาครัฐ
เอกชน (กรอ.แพร่)**

ในช่วงหลักกิโลเมตรที่ 1.19-4.45 นั้น มีการดำเนินการเสร็จ
ทุกขั้นตอนแล้ว การสำรวจผลกระทบสิ่งแวดล้อมผ่านไปแล้ว เป็น
เหตุผลที่จะต้องดำเนินการตัดออก หรือทำอย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อ
ขยายถนน ส่วนการตัดเพิ่มอีกในแปลงต่อไปต้องขออนุญาตในปีต่อไป
ไปเมื่อมีงบประมาณ

โดยบริเวณที่ขออนุญาตตัดดังกล่าวเป็นเขตของกรมทางหลวง
ส่วนช่วงต่อไปเป็นเขตของสวนป่า เป็นแปลงปลูกของสวนป่าปี 2495
-2498 เป็นสวนป่าไม้สัก ที่เป็นป่าปลูกแรกๆ ของประเทศไทย
ปัจจุบันกรมป่าไม้ ใช้สวนป่าไม้สักเหล่านี้ เพื่องานวิจัยและเก็บพันธุ์
ไม้แหล่งสำคัญของประเทศแห่งนี้

“สวนป่านี้เป็นพื้นที่สร้างองค์ความรู้ด้านไม้สักของประเทศไทย
และเคยอยู่ในตัวเลือกที่จะนำไปทำเสาเชิงซ้า แต่เนื่องจากเส้นทางคด
เคี้ยว และระยะทางลำบากทำให้ต้องหันไปใช้ต้นสักที่ อ.เด่นชัยแทน”

ด้าน นายอลงกรณ์ ก้าวตระกูล แขวงกรทางจังหวัดแพร่ กล่าว
ถึงโครงการขยายทางหลวงหมายเลข 1023 (ตอนแพร่-ลอง) จาก 2
ช่องจราจร เป็น 4 ช่องจราจร ที่กำลังเกิดกระแสคัดค้านจากภาค
ประชาชนและนักอนุรักษ์ เนื่องจากมีการตัดไม้สัก-ไม้กระยาเลย 2
ข้างทางออกมากถึง 581 ต้นว่า เป็นโครงการที่ดำเนินการมานานแล้ว
และได้ทำการสำรวจผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงการทำประชาคม
แล้ว มีประชาชนกว่าร้อยละ 90 เห็นชอบ ให้ดำเนินการได้

ซึ่งหมายรวมถึงการตัดต้นสัก และไม้กระยาเลย บริเวณ 2 ข้าง
ทางออก ก็ยังคงเดินหน้าต่อไป แต่นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ ผู้ว่า
ราชการจังหวัดแพร่ ได้ขอต้นสักเหล่านั้นไปปลูกในแหล่งอนุรักษ์ต่อไป
ส่วนโครงการนี้จะมีแผนก่อสร้างไปตลอดทั้ง 50 กิโลเมตร
เศษหรือไม่ นายอลงกรณ์ กล่าวว่า การสร้างทางสายนี้ จะหยุดที่
ห้วยขมิ้นเท่านั้น ไม่สร้างต่อ เป็นการรองรับความเจริญเติบโต
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงศูนย์วิทยบริการจังหวัดแพร่ ที่จะ
เป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ในอนาคต

ขณะที่นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ กล่าว
ยอมรับว่า ได้รับรายงานในเรื่องดังกล่าวแล้ว โครงการนี้ทางแขวง
กรทางฯ เป็นผู้ดำเนินการ โดยจะดำเนินการในช่วงๆ ส่วนจะตัดต้นไม้ใหญ่
2 ข้างทางหรือไม่ ล่าสุดอยู่ในขั้นตอนขออนุญาตจากกรมป่าไม้ ซึ่ง
อธิบดีฯ จะเป็นผู้อนุญาตให้ตัด หรือดำเนินการอย่างไรอย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม จังหวัดก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้ตัดต้นไม้ใหญ่ออก
จึงได้ทำหนังสือถึงกรมป่าไม้ ขอให้ประโยชน์จากต้นสักจำนวนเกือบ
500 ต้น ที่อนุญาตให้แขวงทางจังหวัดแพร์ตัด เพื่อให้องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดแพร์ ทำการบอน แล้วเคลื่อนย้ายไปปลูกในที่
แห่งใหม่ เช่น ที่ศูนย์ประชุม เออีซี ที่บ้านกอเปา อ.เมืองแพร์ หรือที่
ศูนย์ราชการ ต.ห้วยม้า อ.เมืองแพร์ ส่วนต้นขนาดใหญ่อาจนำไปตั้ง
ปลูกที่ประตูสู่ล้านนา อ.เด่นชัย ต่อไปเป็นการรักษาต้นสักล้ำค่าและ
สร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวต่อไป

อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่า การขยายถนนภายใต้หลัก
การรองรับความเจริญ-ส่งเสริมการท่องเที่ยว ฯลฯ หลากหลายเส้น
ทาง ส่งผลกระทบข้างเคียงอย่างเลี่ยงไม่พ้น

เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นกับเส้นทางสายปากช่อง-เขาใหญ่
ที่สุดท้ายแม้ว่าภาคประชาสังคมจะหันไปพึ่งศาลปกครอง จนมี
คำสั่งให้คืนชีวิตไม้ใหญ่แล้วก็ตาม แต่จนถึงวันนี้ ก็ยังไม่ปรากฏผล
เป็นรูปธรรม ■